

Pyhärannan kunnan sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan perusteet

---

Sisällys

1. Lainsäädäntö	2
2. Soveltamisala	2
3. Käsitelmäärittelyä.....	3
4. Sisäisen valvonnan tavoitteet	3
5. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät ja vastuut.....	4
6. Riskit ja riskienhallinta.....	5
7. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta Pyhärannan kunnan johtamis- ja ohjausjärjestelmässä.....	6
8. Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	6
9. Väärinkäytösten ehkäisy ja tunnistaminen	6
10. Voimaantulo.....	6

1. LAINSÄÄDÄNTÖ

Kuntalain (410/2015) 14 §:n 2. mom. 7. kohdan mukaan valtuuston tehtävänä on päättää kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista.

Kuntalain (410/2015) 14 §:n 2. mom. 2. kohdan mukaan valtuusto päättää hallintosäännöstä, jossa annetaan tarpeelliset määräykset hallinnon ja talouden tarkastuksesta sekä sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta.

Kuntalain (410/2015) 115 §:n 1. momentin mukaan toimintakertomuksessa on annettava tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Kuntalain (410/2015) 123 §:n mom. 4. kohdan mukaan tilintarkastajan on tarkastettava mm. onko kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti.

2. SOVELTAMISALA

Sisäisen valvonnan ja siihen olennaisena osana sisältyvän riskienhallinnan perusteilla luodaan puitteet järjestää ja yhdenmukaistaa kunnan ohjaus- ja johtamisjärjestelmää. Tavoitteena on vahvistaa hyvää hallinto- ja johtamistapaa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet koskevat siten kaikkia valvonnasta vastuussa olevia kunnan toimielimiä ja johtoa.

Sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta on lisäksi voimassa mitä kunnan hallintosäännössä ja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan yleisohjeessa on sanottu.

3. KÄSITEMÄÄRITTELYÄ

Sisäinen valvonta

on kunnan ja sen toimialojen toiminnan omaa valvontaa, joka on johdon tekemää tai johdon lukuun tehtyä. Toimivalla sisäisellä valvonnalla varmistetaan, että johto saa organisaation toimimaan haluamallaan tavalla ja, että johto saa riittävästi tietoja toiminnan ja organisaation tilasta ja aikaansaannoksista. Kysymys on toiminnan itsearvioinnista, ja tavoitteena on toiminnan jatkuva parantaminen.

Sisäinen valvonta jakaantuu luottamushenkilöille kuuluvaan seurantaan, esimiesten suorittamaan valvontaan sekä sisäiseen tarkastukseen.

Riskienhallinta

on osa sisäistä valvontaa, joka toteutuu sekä johtamis-, suunnittelu- ja ohjauskäytännöissä että säännöllisten riskikartoitusten kautta.

Ulkoisen valvonta

on kunnanhallituksesta ja kunnan viranhaltijajohdosta riippumatonta toimintaa, jota suoritetaan sekä kunnan järjestämänä (tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja) että täysin kunnallisen ohjauksen ulkopuolella. Ulkoista valvontaa harjoittavat mm. kunnan asukkaat, joilla on julkisuusperiaatteen mukainen valvontaoikeus ja -mahdollisuus.

4. SISÄISEN VALVONNAN TAVOITTEET

Sisäisen valvonnan tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus siitä, että kunnalle asetetut tavoitteet saavutetaan. Sisäinen valvonta tulee toimintayksikön talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön sekä niihin liittyvien riskeihin nähden, toteuttaa asianmukaisesti. Tällöin varmistetaan:

- *tuloksellisuus*: edistetään organisaation toimintojen säännönmukaisuutta, taloudellisuutta, tuottavuutta ja vaikuttavuutta sekä tuotteiden ja palveluiden laatua,
- *resurssien turvaaminen ja hyödyntäminen*: turvataan resurssit menetyksiltä, jotka aiheutuvat tuhlauksesta, väärinkäytöksestä, huonosta hoidosta, virheistä ja petoksista sekä muista epäsäännönmukaisuuksista,
- *toiminnan laillisuus ja johdon ohjeiden noudattaminen*: noudatetaan lakeja, asetuksia, säännöksiä ja muita ohjeita sekä

- *tietojen oikeellisuus*: kehitetään ja ylläpidetään luotettavia tietoja taloudesta ja hallinnosta ja esitetään ne oikeina ja riittävinä määräaikaissa raporteissa.

5. SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN TEHTÄVÄT JA VASTUUT

Kunnanvaltuusto

päätää kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista ja linjauksista sekä edellyttää, että kunnan toiminnot on järjestettävä siten, että kaikilla organisaation tasoilla ja kaikissa toiminnoissa on riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallinta.

Kunnanhallitus

huolehtii kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä

- hyväksyy sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet ja menettelytavat
- valvoo, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta toimeenpannaan ohjeistuksen mukaisesti ja tuloksellisesti
- antaa toimintakertomuksessa tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä sekä selvityksen merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä
- vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä ja yhteen sovittamisesta siten että kunnan toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus varmistetaan
- hyväksyy sisäisen tarkastuksen suunnitelman, johon perustuen arvioidaan riskienhallinta-, valvonta-, johtamis- ja hallintoprosessien tuloksellisuuttasekä
- huolehtii riskienhallinnan järjestämisestä siten, että kunnan toiminnan olennaiset riskit tunnistetaan sekä kuvataan riskin toteutumisen vaikutukset ja toteutumisen todennäköisyys, ja arvioidaan mahdollisuudet hallita riskiä.

Lautakunnat

huolehtivat toimialallaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä raportoivat kunnanhallitukselle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Viranhaltijat ja esimiehet

Kunnanjohtaja sekä toimialajohtajat vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja

tuloksellisuudesta toimialoillaan, ohjeistavat palveluyksiköitä sekä raportoivat kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Toimialajohtajat vastaavat alueensa riskien tunnistamisesta, arvioinnista, riskienhallinnan toimenpiteiden toteutuksesta ja toimivuudesta sekä raportoivat kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

6. RISKIT JA RISKIENHALLINTA

Kunnan riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa ja sen tavoitteena on saada järjestelmällisellä ja ennakoivalla toiminnalla kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta.

Riskienhallinnan tehtävänä on varmistaa, että merkittävät riskit tunnistetaan, arvioidaan ja mitataan ja että niitä seurataan ja hallitaan kokonaisvaltaisesti osana päivittäistä kunnan toimintojen johtamista. Riskienhallinnan tarkoituksena on kattaa kaikki kunnan toimintaan liittyvät riskit sekä hyödyntää mahdollisuuksia kunnan toiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi.

Riskienhallinta edellyttää menettelytapoja, joita kehitetään jatkuvasti sen turvaamiseksi, että myös kaikki uudet olennaiset riskit tulevat riskienhallinnan piiriin. Riskienhallinta on prosessi, joka kattaa koko organisaation ja jota sovelletaan kaikilla organisaation tasoilla. Kunnanhallitus on ensisijaisesti vastuussa riskienhallinnan järjestämisestä ja johtamisesta, mutta käytännössä riskienhallinta on jokaisen esimiehen ja työntekijän vastuulla oman vastuualueensa osalta.

Pyhärannan kunnan riskienhallinnan taustalla ovat kuntastrategia ja siitä johdetut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Pyhärannan kunnan riskit luokitellaan strategisiin, operatiivisiin, taloudellisiin ja vahinkoriskeihin. Kaikkiin näihin ryhmiin voi kuulua sisäisiä tai ulkoisia riskejä.

Riskienhallinnan toimenpitein varmistetaan muun muassa, että organisaation johdossa on käytettävissään tarpeellinen ja ajantasainen tieto merkittävistä riskeistä (riskikartoitus), suunnitelmat riskien hallitsemiseksi ja riittävät menetelmät mahdollisten vahinkojen hoitamiseksi.

Riskienhallinta sisältyy keskeisesti kunnan strategia- ja vuosisuunnitteluun ja se on operatiivisella tasolla mukana eri prosesseissa, toiminnoissa sekä ohjelmissa ja projekteissa.

7. SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA PYHÄRANNAN KUNNAN JOHTAMIS- JA OHJAUSJÄRJESTELMÄSSÄ

Johtamis- ja ohjausjärjestelmä

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa kunnan strategista ja operatiivista toiminnan ja talouden suunnittelua, päätöksentekoa, seurantaa, poikkeamiin reagoimista sekä suoriutumisen arviointia.

Käytännössä sisäinen valvonta ja riskienhallinta kytkeytyvät vuosittaiseen talousarvio-, toiminnan ja talouden seuranta- ja tilinpäätösprosessiin, ja ne ovat operatiivisella tasolla mukana eri prosesseissa, toiminnoissa sekä ohjelmissa ja projekteissa.

8. SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Kunnan tilinpäätökseen sisältyvässä toimintakertomuksessa kunnanhallitus tekee selkoa, miten sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä riskienhallinta on kunnassa järjestetty sekä antaa selonteon siihen liittyvistä johtopäätöksistä.

9. VÄÄRINKÄYTÖSTEN EHKÄISY JA TUNNISTAMINEN

Pyhärannan kunnassa ei sallita väärinkäytöksiä. Toimiva sisäinen valvonta ehkäisee väärinkäytöksiä ja on paras menetelmä väärinkäytösten paljastamisessa. Johdon velvollisuutena on toteuttaa sisäistä valvontaa väärinkäytösten ehkäisemiseksi ja havaitsemiseksi sekä puuttua havaittuihin väärinkäytöksiin.

Väärinkäytöksenä pidetään erilaisia epärehellisiä, epäeettisiä tai kunnan ohjeita rikkovia taikka lainvastaisia tekoja.

10. VOIMAANTULO

Nämä perusteet tulevat voimaan 1.12.2023